

Ondernemen met



complexe regelgeving

Elke ondernemer kent het wel: nog voordat een schop de grond in gaat heb je te maken met talloze regels, wetten en richtlijnen. Van de door dit kabinet gepredikte deregulering is nog niet veel terechtgekomen, alle goede bedoelingen ten spijt. Toch kunnen ondernemers zelf ook het een en ander doen om de ongewenste effecten van al die regelgeving aan te pakken.



Dr. mr. John van den Hof

De complexiteit van het stelsel van Europese, nationale maar ook lokale normen en richtlijnen in het domein van ruimtelijke ordening, bouwen, milieu, natuur en veiligheid groeit nog steeds gestaag door. Dit ondanks het feit dat het kabinet al in 2003 deregulering tot actiepunt in het regeerakkoord maakte. Wat in de praktijk vooral tot frustratie leidt, is het effect dat door de veelheid aan regelgeving deelbelangen de boventoon gaan voeren. In Nederland zijn we erg bedreven in het institutionaliseren van die deelbelangen, waardoor bij een project met een beetje omvang er al gauw meer dan tien vertegenwoordigers van overheid en maatschappelijke organisaties aan tafel zitten. Een integrale afweging is dan welhaast onmogelijk. Juist in een dichtbevolkt land als Nederland leidt dit tot hoge kosten en lange doorlooptijden voor plannen, onderzoeken en juridische procedures. Een procedure voor een niet-onomstreden project foutloos doorlopen is bijna niet meer mogelijk als partijen hun deelbelangen niet in een breder perspectief weten te plaatsen. Het wordt dan een exclusief feestje voor ingewijden en specialisten.

Stagnerende projecten

Uit onderzoek blijkt dat gemiddeld één op de drie bouwprojecten stagneert vanwege milieuregelgeving. Er kan dus gesproken worden van een serieus probleem. Ervan uitgaande dat de druk op de ruimte alleen maar zal toenemen, is te verwachten dat het aantal stagnerende projecten de komende jaren ook zal stijgen. De consequentie daarvan is dat de projectkosten omhoog gaan, of dat het project wordt gestopt. Daarnaast komt het vaak voor dat de planning niet wordt gehaald, of dat de oorspronkelijke plannen aangepast moeten worden.

Ook bedrijven die willen uitbreiden lopen vaak tegen knelpunten aan. De brancheorganisatie van het MKB heeft al eens laten becijferen dat tweederde van hun leden, en dan vooral bedrijven in de sectoren handel en industrie, vaak met complexe regels te maken hebben. Het blijkt dan niet zozeer de inhoud van de regelgeving te zijn, maar vooral de door derden aangespannen beroeps- en bezwaarprocedures waar ondernemers onverwacht veel hinder van ondervinden. Ook de snelheid waarmee deze procedures worden afgehandeld laat nogal eens te wensen over.

Lector Gebiedsontwikkeling en Recht bij het kenniscentrum Leefomgeving.

Meer informatie over dit artikel: g.j.j.vandenhof@saxion.nl of bel naar 06 – 5021 3387.

In het kenniscentrum Leefomgeving is alle expertise gebundeld op het gebied van inrichting en verandering van de leefomgeving. Het centrum richt zich – samen met opdrachtgevers – op het vinden van oplossingen voor leefomgevingsvraagstukken. In het kenniscentrum is de kennis en expertise van zeven lectoraten gebundeld, waaronder Gebiedsontwikkeling en Recht.

Gouden regels bij het omgaan met complexe regelgeving

- Definieer het (belang van) het project zo helder mogelijk.
- Zorg van het begin af aan voor een goede regie.
- Voer een integrale haalbaarheidsanalyse uit.
- Breng de te doorlopen procedures goed in kaart en werk ze verder uit.
- Betrek alle stakeholders hierbij en daag ze uit tot creatieve oplossingen.
- Communiceer open en werk aan vertrouwen.
- Houd in de planning voldoende ruimte voor wijziging van de strategie.
- Schiet niet in de stress bij een eventueel beroep op de rechter.

Oplossingen

Regelmatig worden door zowel het bedrijfsleven als de overheid oplossingen aangedragen om de effecten van de complexe regelgeving aan te pakken. De snelste manier is het aanpassen van plannen op de onderdelen die onder vuur liggen. Maar dat is lang niet altijd mogelijk. Bovendien ligt daar vaak niet de oorzaak van het probleem. Sommigen pleiten voor een nieuwe Wet Gebiedsontwikkeling en Milieu die het mogelijk moet maken om zo nodig van milieunormen af te kunnen wijken om een optimale gebiedskwaliteit mogelijk te maken. Uit onderzoek blijkt dat er vaak onduidelijkheid bestaat over de vraag wie nu eigenlijk de regie voert, dus ook wie er moet zorgen voor een goed proceduremanagement, zodat deelbelangen niet de boventoon gaan voeren. Startpunt daarvoor is een goede haal-

baarheidsanalyse in de initiatieffase van een project. Op die manier wordt al vroeg in het proces duidelijk waar de grootste kansen, knelpunten en risico's te verwachten zijn. Deze dienen vervolgens in onderlinge samenhang te worden beschouwd. Van de te doorlopen procedures dient al vanaf de projectstart een goed overzicht te bestaan.

Proceduremanagement

Een effectief proceduremanagement is mogelijk door in elke opvolgende projectfase de informatie verder te detailleren:

- *Initiatieffase: Relatieschema met primaire procedures en samenhangen daartussen.*
- *Planvormingsfase: Inventarisatie van procedures en juridische risico's.*
- *Uitwerkingsfase: Balkenschema van benodigde procedures met doorlooptijden.*
- *Uitvoeringsfase: Planningsschema voor de uitvoering.*

Samenhang

Proceduremanagement start dus met een scan van alle relevante juridische procedures. Dat zijn er al snel enkele tientallen. Hieruit kan het "kritieke pad" worden afgeleid. Dit pad geeft aan welke beslissingen van overheden en rechtelijke instanties cruciaal zijn voor de activiteitenplanning en wanneer die beslissingen genomen moeten worden. Bovendien wordt de samenhang tussen beslissingen aangegeven. Het komt regelmatig voor dat een bepaald besluit voorwaarde is voor het mogen nemen van een ander besluit. Dit "kritieke pad" en de activiteitenplanning geven belangrijke informatie over deadlines, beslistmomenten en haalbaarheid. Het kritieke pad in de juridische procedures is zelden vrij van risico's. Een risicoanalyse geeft aan waar vertragingen afbreukrisico's zitten en hoe er mee om kan worden gegaan. Vervolgens is het zaak dat de ondernemer zelf actieve procedurebegeleiding organiseert en de uitvoering bewaakt.

Open agenda

Uiteindelijk blijft regelgeving, dus ook het ermee omgaan, mensenwerk. En daarbij hoort vertrouwen, zoals ook kroonprins Willem-Alexander opmerkte op een congres in het najaar van 2008: 'Bij vertrouwen hoort een open agenda. Om dat vertrouwen te kunnen opbouwen is het verstandig om het proces van gebiedsontwikkeling zodanig te organiseren dat je niet meteen al in het begin met elkaar overhoop ligt. Dat geldt binnen de publieke kolom, maar ook tussen markt en overheid.' <<

Een uniek bio-energiepark in Twente

De vraag hoe om te gaan met regelgeving en procedures is één van de vragen die centraal staan in het haalbaarheidsonderzoek dat het kenniscentrum Leefomgeving samen met de Universiteit Twente (UT) en het reststoffenbedrijf Twence uitvoert naar een nieuw bio-energiepark (zie ook pagina 4).

Het idee van een bio-energiepark in Twente is ontstaan vanuit vragen uit de markt naar een mogelijke locatie voor vestiging van innovatieve bedrijven op het gebied van bio-energie. Op het park is ruimte voor pilot-plants die energie halen uit afval en biomassa. Het initiatief is niet alleen innovatief wat de technologie betreft, maar zeker ook waar het gaat om de inpassing binnen de huidige wet- en regelgeving. Er is behoefte aan een soort overkoepelende vergunning waarbinnen ondernemers maximale flexibiliteit hebben, maar die tegelijkertijd de zekerheid biedt dat de milieubelasting buiten het terrein binnen de wettelijke normen blijft.